

Mirostław Wyrzykowski

Trudno jest uwierzyć, że tak długo musieliśmy czekać na książkę przedstawiającą i analizującą uniwersalną i regionalną regulację prawną przeciwdziałania antysemityzmowi. Monografia A. Gliszczyńskiej-Grabias jest nie tylko pierwszą monografią wskazanej problematyki, ale także pierwszym tak pełnym, kompetentnym, znakomicie skonstruowanym i doskonale zrealizowanym dziełem na temat prawnych aspektów antysemityzmu. Autorka połączyła wiedzę z zakresu nauk historycznych, politologii, socjologii, językoznawstwa i - oczywiście - prawa międzynarodowego i krajowego, by opracować przejmujący fresk zatytułowany „przeciwdziałanie najstarszej nienawiści”. Wartość pracy polega na m.in. na tym konfrontacji źródeł regulacji prawnej przeciwdziałania antysemityzmowi z przyczynami ograniczonej efektywności tej regulacji i dążeniami społeczności międzynarodowej, mimo niedoskonałości obowiązujących instrumentów prawnych, do możliwie pełnej ich realizacji.

Monografia A. Gliszczyńskiej-Grabias wyznacza nowy standard analizy problematyki antysemityzmu, ale także każdego zjawiska, źródłem którego są negatywne emocje osiągające poziom nienawiści, posługiwanie się stereotypami, reifikacja człowieka. Tragiczne efekty takiej postawy analizowane są przez pryzmat regulacji prawnych, których celem jest przede wszystkim przeciwdziałanie powtórzeniu się tragedii. Zastosowana koncepcja będzie wzorcem dla analizy takich zjawisk jak nienawiść rasowa, narodowościowa, etniczna czy religijna, w ich wymiarach wyznaczanych przede wszystkim godnością człowieka, braterstwem równością, zakazem dyskryminacji i sprawiedliwością.

Nowatorstwo metodologiczne polega także na tym, że ukazany jest każdorazowo kontekst historyczny, społeczny i polityczny przyjmowanych regulacji prawnych. Pozwala to czytelnikowi w pełni uczestniczyć w złożonym procesie dochodzenia do określonych regulacji prawnych, ich wielopoziomowych uwarunkowań i współzależności najistotniejszych czynników kształtujących prawne standardy przeciwdziałania antysemityzmowi. Znajomość najważniejszych elementów procesu tworzenia regulacji prawnych, plastyczność języka i sposób narracji powodują, że czytelnik czuje się nie tylko świadkiem, ale wręcz współuczestnikiem przedstawianych zjawisk. Ale sygnalizuję - nie będzie to współuczestnictwo ani intelektualnie, ani emocjonalnie neutralne.